

**Un
Ajuntament
anomenat
ELLS**

Francesc Candell

L'edició d'aquest llibre corresponent al programa "Cap al Centenari de Francesc Gandel" patrocinat per la Generalitat de Catalunya.

Mare de Déu del Port, 363, interior
Jardins de Can Sabatier
08820 Barcelona
T. 93 421 77 28
info@fundaciocandel.org
www.fundaciocandel.org

Rúbrica Editorial

Dipòsit Legal: B 6536-2020
ISBN: 978-84-120837-7-4
Disseny portada: Enric Asensio
Maquetació: Ester Antón
Il·lustració solapa: Julià

La professora Anna Caballé –Premi Nacional d’Història 2019–, editora de *Francisco Candel. El gran dolor del mundo. Diarios 1944-1975*, recull a la cronologia del llibre, que Candel va ser regidor de cultura i esports de l’Hospitalet (1979-1983), afirmant que “no resultà una experiència agradable. En ella s’inspiraria per escriure el llibre *Un ayuntamiento llamado Ellos*”.

Retrat de Candel el 1982, sent regidor de l'Hospitalet.

PRÒLEG

Un Ajuntament anomenat... Nosaltres

Francesc Candel va ser un gran novel·lista. Deixem-ho així ben clar d'entrada. N'hi hauria prou, per refermar-ho amb rotunditat, d'esmentar tres veritables obres mestres de la seva primera etapa com a narrador: **Hay una juventud que aguarda** (1956), **Donde la ciudad cambia su nombre** (1957) o **Han matado un hombre han roto un paisaje** (1959). Ningú com ell va plasmar amb tanta intensitat literària i amb tanta dignitat una realitat social ferida de desemparament que coneixia ben de prop.

L'any 2014, però, es va poder publicar una selecció (**Oda poètica**) de la seva poesia, fins aleshores només coneguda per poemes solts inclosos dins altres obres seves, amb força textos d'una gran qualitat anteriors a la seva irrupció en l'escenari literari i que de vegades prefiguren l'autor que emergirà posteriorment. N'és un exemple eloqüent que l'any 1952 va escriure un poema amb el títol **A una juventud que aguarda**. També a **Un Ajuntament anomenat Ells** apareixen tastos del Candel poeta. Ara bé, Candel va escriure, a més, teatre, narracions breus, assaig, literatura autobiogràfica,...

L'edició l'any 1964 del seu volum **Els altres catalans** va tenir un impacte profund en la societat catalana de l'època, pel missatge serè, savi, cordial i conciliador que transmetia a un país que vivia amb incertesa el procés d'incorporació efectiva d'una immigració. Candel convidava els nouvinguts a estimar el país al qual s'incorporaven sense esborrar la seva memòria personal. De fet, **Els altres catalans** ha estat i continua essent un referent indispensable a l'hora de tractar de fenòmens migratoris al nostre país.

Però de vegades he tingut la sensació que la petjada perdurable d'**Els altres catalans** ha influït negativament en el coneixement de la primera i essencial condició d'aquesta figura fonamental de la nostra vida cultural. Candel era per damunt de tot un formidable escriptor.

D'una banda, la seva trajectòria personal li va aportar un bagatge immens

d'experiències. De l'altra, Candel tenia un talent excepcional per construir territoris fecunds de ficció, per imaginar i teixir històries que atrapen el lector i l'immergeixen en el món dels seus personatges, homes i dones amb caràcter, amb tremp, que ens commouen i ens interpel·len, que són autèntics i propers.

Candel era un observador incansable. Des d'un esperit fraternal, des d'un compromís irrenunciable amb els més fràgils, amb els quals s'identificava, Candel tenia una capacitat sorprenent per impregnar-se del que l'envoltava amb una mirada alhora cordial i irònica, escèptica i solidària.

Des de la seva gestualitat gens invasiva, des de la lucidesa que el duia a esquivar qualsevol expansió d'arrogància, quan el tenies al costat t'adonaves de la seva densitat humana i això al capdavant es reflectia en els seus llibres, com només passa amb els clàssics.

Després d'haver-lo llegit amb entusiasme perquè a casa teníem tots els volums que anaven sortint en aquella col·lecció de butxaca del segell Reno, a mitjan anys setanta el vaig anar a veure per primer cop per fer-li una entrevista per a un treball escolar. Jo que volia ser, com ell, escriptor hi vaig trobar l'estímul i el consell que em calien. Des d'aleshores m'hi va unir una amistat amb fites tan singulars com la concessió de la Medalla d'Or de la Generalitat l'any 2003, coincidint amb la meua etapa de secretari general de la Presidència, o la creació l'any 2004 dels Premis Francesc Candel de la Fundació Carulla, quan n'havia assumit la direcció. Amb una família paterna provinent de la immigració, reivindico el llegat de Candel i me'n reconec deutor.

Confesso joiosament que tots els Candels m'agraden: el novel·lista, el poeta, el dramaturg, el memorialista, l'articulista, l'home cívic,...

El llibre que avui, gràcies a l'esforç indefallent de la Fundació Paco Candel, tenim el goig de recuperar, ara en versió en català, és sens dubte una de les seves obres culminants i hi conflueixen d'una manera fascinant diverses dimensions del nostre autor.

Un Ajuntament anomenat Ells és una novel·la brillant, teixida amb mà de mestre des del primer al darrer mot, amb una tensió narrativa mantinguda d'una manera excepcional al llarg de tots els esdeveniments que hi van succeint, amb uns personatges -singularment els protagonistes centrals, Cranes i Guiomar- dibuixats amb traços vigorosos, que viuen l'aventura exigent i plena de paranys de l'acció política i que desitgen i estimen des d'una humanitat concreta, en una lluita incessant entre els impulsos i la raó, entre l'ambició, la reflexió i la tendresa.

Abans he al·ludit al component nítidament cívic de la personalitat de Candel. Doncs bé, no tan sols mostrava en la seva literatura la sensibilitat envers els més desfavorits, sinó que es va implicar políticament, acostant-se al PSUC, una força comunista amb un paper rellevant durant el franquisme i la

transició. El seu compromís el va dur a arraconar temporalment la seva vocació literària per presentar-se l'any 1977 com a candidat a senador per l'Entesa dels Catalans i hi va ser elegit, juntament amb Josep Benet i Alexandre Cirici. I l'any 1979 va formar part de la llista del PSUC a les eleccions municipals i va esdevenir regidor de Cultura de l'Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat.

A **Un Ajuntament anomenat Ells** Candel ens capbussa de ple en aquell moment il·lusionant en què el franquisme anava quedant enrere i els partits democràtics assumien la gestió de les institucions. Un període convuls i complex, però carregat d'esperança. D'això es compleixen justament quaranta anys. I precisament aquesta commemoració fa encara més oportuna l'edició d'aquesta novel·la extraordinària, ara en versió en català, on Candel ens convida a endinsar-nos en les circumstàncies excepcionals, farcides de somnis i paranys, d'un període decisiu. Llegint **Un Ajuntament anomenat Ells** retrobem, del tot humanitzats, amb noms i cognoms, els dirigents polítics més influents d'aleshores, els qui havien assumit els principals càrrecs institucionals,... davant del repte d'agafar les regnes d'un país que havia estat governat pel franquisme des de la fi de la Guerra Civil.

Però **Un Ajuntament anomenat Ells** no és una novel·la èpica, d'exaltació heroica dels nous governants. Candel hi basteix un edifici narratiu sòlid, on història i ficció es van encadenant reeixidament i ho fa des de la voluntat de dur la seva literatura un pas més enllà, en una obra excepcional, d'una maduresa i d'una volada insòlites, però radicalment coherent amb la seva aproximació honesta a la condició humana, sense idealitzacions, però amb la tendresa i la complicitat que només poden mostrar els qui coneixen i saben interpretar tots els replecs de l'ànima, en les seves llums i les seves ombres.

Ens cal tornar a gaudir del Candel escriptor. La meua gratitud als qui avui ens ofereixen la possibilitat de fer-ho per mitjà d'un dels llibres que el representen millor. A **Un Ajuntament anomenat Ells** retrobem el gran novel·lista que massa sovint hem desatès quan parlem Candel. I ho fem des d'una obra que ens parla d'un passat que ens explica qui som i d'on venim, on ressonen les veus, començant per la seva, que van fer possible ara fa quaranta anys que els catalans recuperéssim el timó dels nostres ajuntaments.

Celebrem-ho. Llegim-lo.

Carles Duarte i Montserrat

Poeta i lingüista

